

2124 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 11 april 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Cathy Coudyser

van het verslagmoment
van de Europese Ministerraden Visserij
van oktober, november en december 2023

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Bart Dochy.

Vaste leden:

Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Stefaan Sintobin, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Emmily Talpe, Bart Van Hulle;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Sofie Mertens, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Bart Tommelein;
Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

INHOUD

1. Verslagmoment door Barbara Roegiers	4
1.1. Agrifishraad van oktober 2023	4
1.2. Agrifishraad van november 2023	4
1.3. Agrifishraad van december 2023	5
2. Vragen van de parlementsleden	6
3. Antwoorden van Barbara Roegiers	6
Gebruikte afkortingen	8
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op 10 januari 2024 hield de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een verslagmoment van de Europese Ministerraden Visserij van oktober, november en december 2023, in aanwezigheid van Barbara Roegiers, attaché Visserij van de vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU.

Het verslagmoment van de Europese Ministerraden over Landbouw vond plaats op 13 december 2023.

De presentaties van de sprekers zijn raadpleegbaar op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Verslagmoment door Barbara Roegiers

1.1. Agrifishraad van oktober 2023

Barbara Roegiers start haar verslagmoment met een overzicht van de raad van oktober 2023. Die raad staat traditiegetrouw in het teken van de vangstmogelijkheden voor de Oostzee. Aansluitend vindt telkens een gedachtewisseling voor de ICCAT-jaarvergadering plaats.

Vlaanderen komt normaal gezien niet tussen in het debat over de vangstmogelijkheden voor de Oostzee, omdat de Vlaamse vloot daar geen activiteiten heeft. Toch vond er in 2023 een meer horizontale discussie plaats, vooral over de voorstellen van de Commissie. Zodra de nieuwe wetenschappelijke adviezen gekend zijn, volgt de Commissie normaal gezien altijd het hoofdlijnadvies. Maar ICES, dat de adviezen aflevert, heeft in zijn laatste advies verwezen naar een specifieke bepaling uit het Oostzeemeerjarenplan, met name artikel 4.6. Daardoor volgde de Commissie nu niet het hoofdlijnadvies, maar werd er een nog veel striktere interpretatie gehanteerd. Het gevolg was dat elke gerichte visserij op haring in de Oostzee onmogelijk werd gemaakt.

Het nieuwe voorstel zou enorme socio-economische implicaties hebben voor de landen rond de Oostzee, en zij gaven aan dit voorstel onmogelijk te kunnen aanvaarden. Ze werden hierin ook gesteund door een aantal lidstaten die niet rechtstreeks betrokken waren. De reden was dat vooral die ene bepaling in het meerjarenplan toch wat afwijkt van de geest van de rest van het meerjarenplan, en er dus sprake is van tegenstrijdigheid. Voor het overige heeft het meerjarenplan net de bedoeling om de visactiviteiten te kunnen voortzetten, weliswaar aan de hand van een bepaalde reductie en via welbepaalde herstelmaatregelen.

Zo ontstond er een discussie over de juridische interpretatie van het plan. Het politieke akkoord dat uiteindelijk werd bereikt, ging heel specifiek over extra strenge herstelmaatregelen, en belangrijke TAC-reducties. De Commissie heeft zelf ook een verklaring afgelegd waarin ze zich de vraag stelt of een herziening van het meerjarenplan zich opdringt.

Barbara Roegiers gaat vervolgens in op de gedachtewisseling ter voorbereiding van de ICCAT-jaarvergadering. ICCAT heeft specifiek betrekking op verschillende tonijnsoorten waar niet op gevist wordt. Heel wat lidstaten willen de verdeelsleutel, ook met derde landen, absoluut niet openbreken, en hun huidige aandeel behouden. De spreker wijst erop dat de lidstaten en de Commissie sterk op dezelfde lijn zaten.

1.2. Agrifishraad van november 2023

In 2023 werd onder het voorzitterschap van Spanje voor een andere aanpak gekozen. In plaats van de TAC- en quotaverordening enkel in december te bespreken, heeft Spanje ervoor gekozen om de verordening zowel in november als in december

aan bod te laten komen. Dat gebeurde met een specifiek doel: men wilde eerst een gedachtewisseling houden in de novemberraad, om op basis daarvan een eerste compromistekst uit te werken, die dan nog voor de decemberraad kon worden besproken. Het doel was om de decemberraad sneller te laten verlopen, en het beslissingsproces te optimaliseren. De Commissie was zelf niet echt voorstander van die nieuwe aanpak, omdat zij liever zelf de regie in handen houdt. Het plan is dat toekomstige voorzitterschappen een gelijkaardige aanpak zouden volgen, maar in de praktijk kunnen voorzittende lidstaten zelf beslissen om die aanpak al of niet te behouden.

In de Agrifishraad van november heeft Vlaanderen ook een aantal eigen accenten gelegd. De focus lag daarbij op de lopende visserijonderhandelingen met het VK en Noorwegen. Sinds de Brexit is het bilaterale akkoord tussen Vlaanderen en het VK van het grootste belang, want bijna alle visbestanden vallen onder dat akkoord. Tong blijft in de verschillende gebieden de topprioriteit, en voor schol vraagt Vlaanderen vooral in het westen van het Kanaal voldoende vangstmogelijkheden.

Ook de bilaterale onderhandelingen met Noorwegen zijn heel belangrijk, vooral sedert het verbod op boomkorvisserij in de Noorse wateren. Vlaanderen heeft erop gehamerd om een wetenschappelijk project op te zetten, zodat de boomkorvisserij toch mogelijk blijft. Vlaanderen is er namelijk van overtuigd dat de huidige technologie toelaat om precisievisserij te garanderen, waarmee kwetsbare zones voldoende beschermd worden.

Naast de bilaterale akkoorden met het VK en Noorwegen is er ook een trilateraal akkoord met beide landen. Zowel het VK als Noorwegen pleiten daarin sterk voor herverdelingen voor haring en kabeljauw, en later in het proces ook voor zeeduivel. Voor Vlaanderen is dat een gevoelig punt, want het gaat om belangrijke soorten.

Vlaanderen heeft daarnaast ook sterk gepleit voor meer stabiliteit voor de Europese visserijsector. De wetenschappelijke adviezen fluctueren elk jaar enorm, aldus Barbara Roegiers, en dat maakt het voor de vissers heel moeilijk om hun activiteiten goed te plannen, en voor een stabiel inkomen te zorgen. Bovendien gaat het hier om een natuurproduct, waardoor de hoeveelheid vis elk jaar sowieso sterk fluctueert. Vlaanderen heeft al meerdere besprekingen gehouden met de Commissie en is ook de discussie aangegaan met het VK om de stabiliteit in de visserijsector te verbeteren.

1.3. Agrifishraad van december 2023

Barbara Roegiers benadrukt dat er op de raad van december twee verordeningen voor vangstmogelijkheden aan bod zijn gekomen. Er is ten eerste de algemene TAC- en quotaverordening, waarin ook het resultaat van het bilaterale akkoord met het VK en Noorwegen en het trilaterale akkoord zijn opgenomen. Ten tweede is er de verordening over de vangstmogelijkheden in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee, maar die is voor Vlaanderen minder van belang.

Anders dan in voorgaande jaren had Vlaanderen voorafgaand aan de decemberraad al een akkoord met het VK en Noorwegen; zowel de bilaterale als de trilaterale akkoorden waren al afgesloten. Daardoor focuste de discussie zich voornamelijk op de Europese autonome bestanden, en daar was Vlaanderen weinig bij betrokken. Het waren vooral de andere lidstaten die belangen te verdedigen hadden. Uiteindelijk is het Spaanse voorzitterschap er voor beide akkoorden in geslaagd om een politiek compromis te vinden. Enkel Italië stemde tegen; zij vonden beide akkoorden onvoldoende. Griekenland heeft zich onthouden.

De akkoorden met het VK en Noorwegen waren dus al voor de decemberraad afgesloten, en de meeste vangstmogelijkheden voor Vlaanderen zitten in die akkoorden

vervat. Daarom heeft Vlaanderen zich vooral gericht op een aantal verklaringen, die het samen met andere lidstaten heeft afgelegd, bijvoorbeeld over de socio-economische impact van de besluitvorming. Er was ook een verklaring over de TAC-deducties die sinds de aanlandplicht moeten worden ingevoerd. Vlaanderen had een aantal bedenkingen bij bepaalde berekeningen die iets minder transparant verlopen waren dan in voorgaande jaren. Tot slot was er ook een verklaring over de Haagse Preferenties.

2. Vragen van de parlementsleden

Cathy Coudyser gaat in op het thema boomkorvisserij, en de nieuwe precisietechnologieën die worden ontwikkeld. Daarover zou een pilootproject zijn opgestart. Ze meent begrepen te hebben dat Vlaanderen op korte termijn zal proberen om tot een akkoord te komen met Noorwegen. Zijn daar achter de schermen al vorderingen gemaakt?

In het Belgische voorzitterschap speelt Vlaanderen een bemiddelende rol. Hoe zal Vlaanderen binnen dat Belgische voorzitterschap die bemiddelende rol laten samengaan met het leggen van eigen accenten? Het is belangrijk dat de uitdagingen van de Vlaamse visserijsector voldoende aan bod komen, vindt het commissielid. Hoe zullen die twee opdrachten met elkaar gecombineerd worden? Ze denkt in dat verband ook aan het akkoord dat Europa zal moeten sluiten met het VK over de quota. Voor Vlaanderen is het van heel groot belang dat daarover een goed akkoord wordt gesloten.

Tot slot haalt het commissielid de ICES-adviezen aan, waarbij telkens wordt aangegeven dat het heel moeilijk is om op lange termijn te kunnen plannen. Ze vraagt of er nog andere wetenschappelijke inzichten bestaan die een beeld geven van de fluctuaties van bepaalde visbestanden, en die zouden kunnen toelaten om tot stabielere visquota te komen. Door die verschillende adviezen samen te leggen, kan men misschien op een andere manier tot betere quota komen, met de inzichten die er al zijn.

3. Antwoorden van Barbara Roegiers

Wat het pilootproject over de nieuwe precisietechnologieën betreft, wijst *Barbara Roegiers* erop dat Noorwegen mogelijk een verouderd beeld heeft van boomkorvisserij, waarbij de hele zeebodem schade ondervindt door de zware kettingen. Vlaanderen wilde benadrukken dat de boomkorvisserij heel wat technologische evoluties heeft doorgemaakt. Zo wordt er met lichtere vaartuigen gewerkt, met een kleiner motorverbruik. Bovendien zijn de vissers hierover gesensibiliseerd; zij hebben er zelf alle belang bij dat hun visserstuigen geen schade oplopen. Dat was ook het thema van de eerste bespreking: hoe is de boomkor geëvolueerd?

Daarnaast werd ook het VISToolsproject van ILVO in detail belicht, waarbij men van een vaartuig een echt dataplatform maakt. Door de verschillende sensoren aan boord weet men precies waar een vaartuig actief is, wat er precies gevangen wordt, of wat het verbruik is. Dat vormt een enorme bron aan informatie, en Vlaanderen is ook bereid om die informatie zoveel mogelijk te delen. Met die precisievisserij kan men echt garanderen dat de kwetsbare zones vermeden worden, en in die zin zou een volledige ban absoluut niet noodzakelijk zijn. Barbara Roegiers spreekt over een constructieve uitwisseling tussen Vlaanderen en Noorwegen. Maar naarmate de onderhandelingen vorderden, en Vlaanderen in de 'agreed records' met Noorwegen graag een verwijzing naar een vervolgvergadering wilde opnemen, hield Noorwegen toch de boot af. Er is dus al een opening gemaakt, maar er zijn nog stappen te zetten.

Wat ook een rol heeft gespeeld, is dat er parallel ook onderhandelingen plaatsvonden over de markttoegang voor visserij- en aquacultuurproducten binnen de EFTA-

context. Noorwegen en IJsland dragen financieel bij tot de cohesiefondsen, maar in ruil vragen zij toegang tot de Vlaamse markt voor visserij- en aquacultuurproducten. Daar is heel recent een akkoord over gesloten, en binnen de visserijsector heerst de bezorgdheid dat men, aangezien het om een akkoord voor de komende zeven jaar gaat, een onderhandelingshefboom gedeeltelijk weggeeft.

Ook bilateraal zijn er heel wat contacten geweest met Noorwegen, en minister Hilde Crevits heeft het thema ook met de Noorse premier aangekaart. Vlaanderen heeft dus toch wat politieke, bilaterale druk gezet, en die heeft enig effect gehad. Hopelijk kan die druk worden aangehouden. Vlaanderen vraagt aan Noorwegen om toch een beperkt project op te zetten, om toch wat vertrouwen te winnen. Tot slot is er ook met ILVO en de Rederscentrale heel recent overleg geweest over hoe dit project nog concreter kan worden uitgewerkt, voordat het officieel bij Noorwegen wordt ingediend.

Wat het Europese voorzitterschap betreft, wijst Barbara Roegiers erop dat België in eerste instantie de lopende dossiers in goede banen probeert te leiden. Het gaat dan niet altijd om dossiers die voor de eigen regio van belang zijn. Toch probeert men in de mate van het mogelijke ook om eigen accenten te leggen.

Wat de socio-economische impact van de besluitvorming betreft, hebben verschillende lidstaten, waaronder België, zich geëngageerd om een non-paper op te stellen, en daar toch iets verder op in te gaan. Men hoopt een soort denkoefening op te starten, ook binnen de EU.

Cathy Coudyser verwees ook naar de grote fluctuaties in de wetenschappelijke adviezen. Barbara Roegiers merkt op dat dat stelselmatig bij de Commissie wordt aangebracht, en dat de Commissie er ook van overtuigd is dat die besluitvorming anders moet verlopen. ICES geeft jaarlijks adviezen om de visbestanden te herstellen, en dat leidt automatisch tot grote fluctuaties. Het zou nochtans mogelijk moeten zijn om dat herstel te organiseren op tweejaarlijkse of driejaarlijkse basis, aldus de spreker. Volgens de geest van de meerjarenplannen was het ook net de bedoeling om grote fluctuaties te vermijden. Er worden dan ook bepaalde TAC-beperkingen afgesproken, die tot minder strenge reducties kunnen leiden.

Toch blijkt in de praktijk dat de meerjarenplannen heel weinig kunnen worden toegepast. Aangezien Vlaanderen de meeste bestanden deelt met het VK, moet dat ook met het VK worden opgenomen. Vlaanderen heeft ook kunnen bewerkstelligen dat er in de agreed records met het VK een paragraaf werd opgenomen over dit thema. Al blijft het afwachten hoe sterk het VK dit engagement wil opnemen.

Wat het EU-VK-akkoord betreft, zegt de spreker dat Vlaanderen daar al sterk op aangedrongen heeft bij DG MARE. Men bevindt zich op het einde van een politieke cyclus, en dat laat toe om over de toekomst te reflecteren. Men wil met de EU-8, de meest betrokken lidstaten, en met DG MARE heel concreet bekijken hoe de kaarten liggen in de onderhandelingen, in de aanloop van 2026. Interpreteren de betrokken partijen het handels- en samenwerkingsakkoord met het VK op dezelfde manier? Welke strategie wil Vlaanderen daarin volgen? Dat zal minder zichtbaar gebeuren; het is de bedoeling om die gesprekken op informele basis te houden, besluit ze.

De voorzitter dankt de spreker voor haar komst naar de commissie en voor de heldere debriefing van de Europese visserijraden.

Bart DOCHY,
voorzitter

Cathy COUDYSER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Agrifish	Agriculture and Fisheries Council
DG MARE	Directorate-General Maritime Affairs and Fisheries
EFTA	European Free Trade Association
ICCAT	The International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas
ICES	International Council for the Exploration of the Sea
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
TAC	total allowable catch